



Фото люб'язно надано автором

Олена Печорна — українська письменниця, чия творчість нагадує потужний спалах — чарівне й містичне сяйво, від якого несила відвести очі. Її перший твір — бестселер «Грішниця» — завоював премії ім. Олесь Гончара та ім. М. Коцюбинського. Наступний її роман «Кола на воді» також мав величезний успіх у читачів. За рейтингом журналу «Фокус» авторка увійшла до Топ-20 найуспішніших українських письменників 2012 року.

Село Бувальці — одне з тисячі інших в Україні. Просто йому пощастило з учителькою малювання... Леся Райська рано залишилася сиротою. Батько загинув, мати зникла невідомо куди... Виростила дівчинку бабуся. Життя у селі було злиденним. Але дівчина мала талант — і він став її душевним стрижнем, що допомагав вистояти у будь-яких випробуваннях. Нетутешню Лесю не розуміли односельці — як можна було відмовити багатому прихильникові?! Як можна зостатися працювати в Богом забутому селі вчителькою малювання?! А вона не могла зрадити себе. Ані гроші, ані слава не мали над нею влади і не змусили б її зректися себе і свого покликання. І одного разу доля нарешті розчинила двері до щастя, подарувавши зустріч з тим, кого Леся чекала все життя...

У «Фортеці для серця» головною героїнею є любов. А головним героєм, напевне, прощення.

Наталка Шевченко, письменниця

www.trade.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-7848-9



9 789661 478489

Олена Печорна
ФОРТЕЦЯ для серця

Володарка премії ім. Олесь Гончара

Олена Печорна

ФОРТЕЦЯ
для серця

Любити і прощати —

найскладніша наука у світі







Олена Печорна

ФОРТЕЦЯ
для
серця

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ**
2014 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР
ПЗ1

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайнер обкладинки Маргарита Єфімова

ISBN 978-966-14-7848-9

- © Сердюк О., 2014
- © DepositPhotos.com / crapach2, обкладинка, 2014
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2014
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2014

ЧИ БУВАЄ БОЛЯЧЕ НЕБУ?

Є книги, які боляче читати. Боляче до щему, до крику. До ледь тамованих ридань і майже невидимих сліз у куточках очей. І здебільшого це — вартісні книги. Справжні. Це не просто складені до купи слова, це дзеркало, у якому відбивається реальність, і водночас — сон, у здійснення якого віриш, мов у казку дитинства, щиро і самовіддано. Ці книги, як скальпель хірурга, ріжуть заради одужання. І їх мало, як і всього істинного. Але вони є.

Одну з таких книг ви зараз тримаєте в руках.

Творчість Олени Печорної нагадує народження нової зірки. Ось він, потужний спалах — і сяйво, чарівне і містичне, від якого несила відвести очей. Так, як пише вона, в українській літературі не пише ніхто. Молоду авторку часто порівнюють з різними відомими сучасними письменниками, що, як на мене, не має жодного сенсу — пані Олена цілком самобутня, її авторський стиль, упізнаваний ще з часів дебютної «Грішниці», якщо й змінився, то лише на краще. І пише вона ніжно про болісні речі. Глянеш на фото авторки — відразу й не скажеш, що ця гарненька жінка може писати так, з надривом, на вищій ноті, не збиваючись, не фальшивлячи... Олену Печорну тільки очі виказують. Трохи втомлені, мудрі й дещо сумні. У людей, які добре пізнали життя, позирк часто буває сумним.

«Фортеця для серця» — це роман-картина. Роман-шедевр, намальований вітром, що кудлатим псом тулиться тобі до ніг. У ньому немає карколомних поворотів сюжету, нереальних красунь чи голлівудських мачо. Навіть місце дії — село Бувальці — точнісінько таке, як тисячі інших сіл по всій Україні. Просто йому пощастило з учителькою малювання.

У «Фортеці для серця» головною героїнею є любов. А головним героєм, напевне, прощення. Ви не знайдете тут однозначних оцінок чи чорно-білих барв. Леся Райська, художниця «з виразними очима кольору зрізаного стебла» уміє малювати все. Під її пензлем оживає зима, вона може викликати сніг і намалювати дощ, і вітер, і найзаповітнішу мрію. Сирота, яку виховала бабуся, вона щедро повертає душевне тепло й піклування всім, хто про неї дбає: бабі Зої, тітці Дусі, своїм подругам, — і не тому, що повинна, — вона просто не може інакше. Її щире серце, як камертон, що звучить від щастя й від біди, чує і добро, і зло і стає еталоном найчистішого звуку саме тоді, коли його зачіпає кохання. Самопожертва Лесі не вимушена, не вимучена — це спосіб її буття. Люби того, хто любить тебе. Скажете, так має бути? Звісно. Але ж нечасто так буває насправді.

За божественний таланти дехто вважає Лесю відьмою, та вона на те не зважає. Рятує життя незнайомцю картиною, вичаковує собі Вовка з людськими очима, мріє і страждає, знаходить друзів — і живе. Повнокровним життям, з усією його трагічною красою, із втратами та здобутками, з помилками та відступами. Леся знає, що перманентного щастя не існує. Вона це відчуває, і водночас — вона щаслива зажди. Вона має сім'ю і покликання і не грішить перед Богом, не закопує в землю свій таланти у гонитві за грошима. Вона завжди лишається собою. Не руйнуючи, не фальшивлячи, вона створює інший світ — прекрасний і чистий, як вона сама.

Любов, стверджує авторка «Фортеці для серця», це не лише коли голі тіла, а коли й душі — голі. Я не можу з цим погодитися. Бо насправді таке воно і є, істинне кохання. Без масок і захисних обладунків, без мурів, якими ми оточуємо серце, аби не скніло, аби не обпеклися, аби не плакали... Це так по-людськи і так природно — намагатися уникнути болю. І так само безнадійно, як уникати спроб дихати, навіть якщо навкруги задимлене повітря. Рано чи пізно усе одно доведеться вдихнути на повні груди, і варто знати, що повітря наших почуттів створюємо ми самі. Будемо ненавидіти — доведеться повсякчас дихати отруйними випарами.

Тож давайте навчимося прощати. Це найскладніша наука на світі. Але воно того варте.

І — так, небу буває боляче.

Адже небо живе.

Наталка Шевченко

Присвячую своєму батькові
Штупуну Віктору Семеновичу

Маленька дівчинка сумує за татком,
яким ти вже ніколи не зможеш бути...

Той, хто кохає, бачить серцем,
а не очима.

Башар ібн Бурд

Оточіть серце мурами —
і воно забуде, що таке любов...
або навчиться бачити крізь стіни.

Висока трава

Дівчинка стояла посеред високої трави. З усіх боків її оточували живі стіни. Вони рухались і колихали в собі вітер, а дитині здавалося, що довкола розповзаються гнізда невидимих змій, лишаючи по собі вкрадливий шурхіт і рух. Щоправда, їх було чути при самій землі, тоді як вище й аж до самісінького неба неслося тужливе й протяжне:

— Горечко!!! Господи, прости й помилуй! Синочку мій!..

Дівчинка озирнулася. Виразні очі кольору зрізаного стебла вхлюпнули страх, і той покотився, неначе трав'яні хвилі, у самісіньку гушавину.

— Синочку!!!

Завмерла. Русява голівка лякливо втислася в плечі. Тихо. Не дихай. Тоді дорослі не помітять і не знайдуть. Дівча вкотре озирнулося навсідіч і спробувало втихомирити тремтіння тіла, але воно вперто відмовлялося коритися. Мала втікачка прикипіла поглядом до трави, чекаючи, що ось-ось звідти вигулькне чиясь рука і вхопить її. Нікого. Серце калатає в грудях так гучно, що боляче дихати, а вітер-пустун лащить до ніг і тріпоче поділ дитячої сукні. Збоку навіть могло видатися, що дівчинка збирається злетіти над трав'яними хащами й полинути невагомою хмаринкою якомога далі звідси. А може, вона того справді хотіла?

— Горе!!!

На сільському обійсті голосила жінка — висока й худа, як жердина. Голосила страшно, припадала до землі, билася об неї головою й набирала повні пригорщі. Чорної, густої. Якби могла, то, мабуть, усипала б ту землю в самісіньке серце, наповнивши його по вінця, аби не відчувати раптової пустки, що засмоктувала

цієї миті всенький світ. Молодша сусідка стояла поруч, налякано хрестилася й коли-не-коли кидала швидкий погляд у сад, який розрісся відразу за будинком. Там колихалося море. Високе й зелене, воно ховало в собі дівчинку. Вона була мала, лише п'ять рочків, тому пірнула в траву з головою, годі й розгледіти.

— Матвіївно, цитьте!.. Дівча налякали, забігло он, і не знайдеш.

Жінка підвела обличчя, зчорніле чи то від раптової біди, чи від землі, обпекла поглядом і прохрипіла:

— А бодай вона зслизла, як мати її непуцяща!

Сусідка тріпонулася й аж зачлякла. Тільки кліпала вигорілими віями, мов теля перед забоєм.

— Та... що це ти? Як... це ти? Матвіївно, Бога побійся! То ж дитина.

Господиня захиталася, обхопивши розпатлану голову брудними руками.

— Її утроба. Її. Нечестивиці. Плоть від плоті. Ні крихти ж Михайла мого, ні рисочки... синочка... — крик застряг у грудях і пішов углиб жінки, усе глибше, глибше, аж поки до серця вліз отрутою й прошипів уже там своє моторошне «синочку».

Дівчинка не втрималася й побігла від того крику, занурюючись у зелену пастку. Трава лізла в очі, чіплялася за рученята й ніжки, впивалася в шкіру, хапала русяве волосся й силкувалася побороти малу остаточно, а та схлипувала, падала, підводилася й шепотіла самими вустами:

— Мамо... мамочко...

Лише голос трави у відповідь. Попереду, позаду, ліворуч, праворуч — скрізь. Нема йому початку й нема кінця.

— Матусю...

І вже з іншого світу чи з іншого берега голос:

— Лесю! Дівчинко, де ж ти?

Спинилася. Губенята тремтять, по обличчю — солоний дощ.

— Де мама?

Поряд опиняються чийсь порепані долоні, у них засохла земля, також солоня й гірка. Ці руки підхоплюють дівчинку, піднімають високо й урешті міцно притискають до теплого тіла, у якому, здається, навіки оселяється плач.

— Дитинко... онучко моя... рідненька...

Сусідка, дивлячись на жінку з онукою на руках, знову хрестить-ся і, вже не соромлячись, розмазує сльози обличчям.

— Йой-йой! Наробив ти, Михайлику, горя! Ой, наробив! Свою душу занастив і їхні махом єдиним.

* * *

День, коли в невеличкому селі Бувальці з'явилася маленька дівчинка, був чорним. Почорнила його звістка, що котилася від хати до хати, немовби літня пожежа.

— Мишко Райський загинув.

— Як?

— У метро. На колію стрибнув, просто під колеса потяга.

— Лишенько яке! А може... теє... випадково?

— Якби ж то. Свідки були. Свідомо. Стояв і чекав, а потім тільки шелеп!

— Матінко Божа! А Матвіївна як?

— Лежить біля труни, сама на мерця схожа. Годі відірвати бідолашну від сина, ні до кого не озивається, навіть на онуку очей не зведе.

— На онуку???

— Та він же з дитиною був. На очах у дочки й порішив із собою.

— Як то? А чого?

— Хтозна.

— Певно, через жінку. Зникла Вірка. Усі речі у квартирі, лише документів нема. Як у воду канула.

— З коханцем дременула.

— З коханцем? Дитина ж. Та й Михайла любила до нестями.

— Тоді чого ж хлопець під колеса кинувся? З доброго дива? Авжеж, з полюбовником Вірка. Зникла ж бо, нема ніде. Певно, знайшла багатшого, а Мишко, бач, прикипів до... художниці. Їй-богу, відьма. Ще й малювала, як навісна.

— Отож.

Над хатами перекинула відро ніч і хлюпнула з нього темрявою, проте мало не в кожному вікні ще довго світилося. Жінки смажили, пекли й варили, приправляючи страви гірким зітханням, чоловіки ладналися копати свіжу могилу й нишком чухали потилицю: ну хіба не клята ота любов звела хлопця зі світу? На самому крайчику вулиці, у невеличкому будинку, лише на дві кімнати, горіла свічка.

На краю села, акурат за три хати, збудували цілу мережу будиночків. Невеличкі й більшенькі. І кожен Леся своїми руками... Ні, брешу: мама Віра допомагала, а ще й мала Марійка постаралася... Аякже. Маки на всю стіну малювала. Сам бачив. Словом, створили рай. Тільки справжній, наш, бо сільський.

Власне, Бувальці вже й не село ніби... Няв. Мало не районний центр. Еге. Односельці працюють у сфері обслуговування, а якийсь біс... бізнесмен уже й маленький, зовсім малесенький заводик молочний збудував. А що? Корівок розвели. Оку глянути любо! А як увечері мукають! Музика! Тепер молочко не в місто возять, а на завод здають, хай і маленький. Великого збудувати самі не дали. Ціле село повстало. Як-не-як, їм теперечки незаймана природа потрібна, щоб серця оживали. Вовче ж тут... ожило.

Кіт підійшов до кутка, де образи висіли. Кліпнув оком. Ні. Двома. Вигнув спину уклінно:

Спасибі

Тобі

за Тебе!

І не морште чола. Не морште.

Бо де Бог?

На селі.

Український — саме там.

Скажете, ніби щасливий кінець? Може, і так. От тільки таким він буває хіба що в книжках. Мурко знає. Він кіт древній, його важко круг пальця... круг хвоста обкрутити. Бо що їхні Бувальці? Лише хрестик — хоч і мальовничий, звісно, — на велетенському полотні. Кіт зітхнув. Гірко. Як людина. Кепська річ, якщо коти здатні біду розгледіти, тоді як... Але не будемо про наболіле.

Мурко, до речі, єдиний чув і бачив, як брат приїздив до брата. І прощення просив. Тільки дарма. Хоч і дістав його, усе одно перекотиполем лишився. Понісся до вершини своєї... Теєчки... Керувати країною. От. А коли поцікавитесь, бува, за що прощення просив? Оцього вже Мурко не розкаже.

Бо гріхи братовбивства лише Бог і прощає.

Няв.

Тьху ти!

Амінь.

Зміст

Чи буває боляче небу	5
Висока трава	11
Тіні	52
Шепіт за стінами	107
У вікні.	138
Сходи	198
Дах кінчається небом.	243
Епілог	361

Літературно-художнє видання

ПЕЧОРНА Олена
Фортеця для серця
Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *Т. М. Куксова*
Редактор *Д. В. Щербина*
Художній редактор *М. В. Єфімова*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *О. О. Старова*

Підписано до друку 08.08.2014. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 19,32.
Наклад 5000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ВАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61012, м. Харків, вул. Енгельса, 11.
Свідоцтво ДК № 2891 від 04.07.2007 р.
www.globus-book.com

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
«Клуб Сімейного Дозвілля»»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88

e-mail: support@bookclub.ua

Інтернет-магазин: www.bookclub.ua
«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Печорна О.

ПЗ1 Фортеця для серця : роман / Олена Печорна ; передм. Н. Шевченко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. — 368 с.

ISBN 978-966-14-7848-9

Після загибелі батька та зникнення матері маленька Леся Райська опинилася в селі у бабусі, яка була їй не дуже рада. Дівчинка вірила, що колись мама повернеться... Єдиною втіхою самотньої дитини стало малювання — Леся мала небабякий хист... але ніхто в селі цього не розумів. Уже доросла, Леся залишилася так само нетутешньою для односельців. Вона вміла намалювати сніг, дощ і найзаповітнішу мрію — та не могла стати для них більш зрозумілою. Одне слово — художниця! Та доля веде дівчину тільки їй одній знаними шляхами, і рано чи пізно до Лесі прийде і радість визнання, і справжнє кохання, і сенс життя...

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР



МІНІСТЕРСТВО
КУЛЬТУРИ І
ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ

Приголомшлива історія від володарки Міжнародної літературної премії імені Олесея Гончара!



Її краса стала її прокляттям: чоловіки жадали її — і вони отримали бажане, а вона — невиліковну хворобу. Вона знаходить притулок у глухому селі чорнобильської зони. Позаду залишаються понівечене життя в родині пияків, чи то дитбудинок, чи то дім розпусти, зґвалтування за зґвалтуванням і син, якого в неї вкрали... Відверта сповідь гришниця, яка понад усе переймалася чужим боєм!

Ненависть, що стала любов'ю!

Життям Анатолія керує єдине бажання — помститись Звірвіманіяку за смерть своєї маленької донечки. Він упевнений, що тільки древній закон «кров за кров» зможе вилікувати його зранену душу. А вода озера, в якому було втоплено дівчинку, наче магніт притягує згорьованого батька. Одного разу вона незбагненним чином здійснить його прагнення — втопить злочинця у своїх глибинах. Все станеться саме так, як хотів Анатолій, але коли він дізнається справжню історію Звіра, сповнену страхів і переживань, то вчинить так, як сам не сподівався... Тепер перед Анатолієм стоїть нове завдання: перетворити свою ненависть на любов.

